

Vigala Sõbrandid

Vigala valla ajaleht

NR. 6 (152)

Juuni 2014

TASUTA

KEVADISED ÕPPEKÄIGUD KIVI-VIGALA 5. - 8. KLASSI ÕPILASTELE ÜMBRUSKONNAS

K-Vigala 8 klass nn. tolmumeja taustal

Öeldakse „enne kui lähed kauge-
male, vaata, mis kohapeal huvi-
tavat“, nii käisime meiega õpilastega
oma kodupaigaga tutvumas.

1. peatus – Tõnumaa. 18. sajandi lõpus rajati vallamaja Tõnumaale, mis kujunes keskseks asulaks Kivi- ja Vana-Vigala vahel. Pärast valla likvideerimist 1950. a kadus ka küla tähtsus. Tõnumaale välja ulatuvad katkendlikult lehiseallee ning sealt jõudis lehis ka ümbruskonna metsadesse. Tormid on nüüdseks põhjustanud paraja kaose teeäärtes, kahju, tundub, et sellega ollakse harjunud nagu ka lagunevate tootmishoonetega. Tegelikult ootas meid ees Tõnumaa raba või teisisõnu kõrgsoo. Rabasse sisenedes oli märgata, et maapind tõuseb. Raba oli valmis tutvustama rabameister Heino Aosaar, kel jätkus jõudu ja tahtmist olla koos huvilistega ning rääkida 230 hektaril toimuvast Vigala meeste käe läbi. Saime teada raba kujunemise lugu, vaadata ümbritsevat taimestiku ja jälgida väljakutel toimuvat.

Noormeestel oli eriti huvi traktorite vastu, istuti isegi rooli ning tõedeti, et miks ei võiks olla üks masinameestest. Pakuti, et tehnikale lähemale tooks huviring ja miks mitte alustada kutsevalikuga põhikoolis. Küsiks - millal siis? Noormeestele pakuti suvist tööle tuleku võimalust. Saime teada, miks masinatel on topelt rattad, roomiktraktoril laiad linnid, kuidas töötab „hiigeltolmuimeja“, kus tsüklotronis eraldatakse turbaosakesed õhuosakestest. See turbakogumismasin on oma meeste kätelooming, samuti paljud täiendused teiste masinate juures. Saime teada, kuidas rajatakse raskeid masinaid kandvaid teid, mis peavad taluma 40 tonni. Võrdluseks, kui kevadel märkame kohalikel teedel 8 tonni märki, siis need masinad on 5 korda raskemad. Nägime vanu puitdrenaaži torusid, sest turbas ei toimu kiiret kõdunemist. Oli võimalik vaadelda ujuvaid linde veevõtutiigil. Kõik teavad, kui ohtlik on raba kuival ajal tuulega. Vesi peab alati käepä-

rast olema. Üksik säde teeb tähelepanelikuks, seetõttu ei saa olla omapead uitamist rabas. Nende käikude ajal turbaaunad muudkui kerkisid. Teame - iga ligi 90-kandine koorem viib ära tükikese Vigalat, mis on tekkinud tuhandete aastate jooksul. Nõnda on Tõnumaal turvast kaevandatud aastast 1964 ja ikka edasi laienedes, seda juba 50 aastat järjestikku. Võime mõttekäiku jätkata, kuidas raba taastub ning seal on ka omad arengud aastasadadeks.

Rabas kohtusid ka kahe Vigala kooli kuuendikud. Tänašime südamest Heino Aosaart noortele pühendatud aja eest. Loodusõpe annab materjali mitmeks tunniks ja paljudeks aineteks suureks kasvamisel.

2. Rippsild. Tõnumaa ja Ojapere küla ühendab rippsild üle Velise jõe, mis tagab Avaste poolt tulijaile otsetee võimaluse ja samas lühema tagasitee. Silda hoitakse korras, sest sellel on kasutajaid. Sillad loob loodus ka ise: üle kraavi kukkunud puu, külm tekitab jää. Sildade juures saab rääkida kandvatest trossidest ning kaldasse rajatud sammastest ning nende ehituslugu. Rippsild on ka noortele kogunemiskoht suvisel ujumisel.

3. Mõlle karjäär. Veel kolmkümmend aastat tagasi ammutati pinnast teede aluseks kui ka ehitustel täiteks. Kuna tolmjas-liivakas pinnas osutus ka heaks aluskatteks motokrossi harrastajatele, on seda karjääri seni omapead kasutatud, nüüdseks oli märgata raja alguses kasutamisaaja silti. Eks müraga ollakse mitmel pool hädas, hommikul kuulsin raadiost, et Audru ringrajalt tulevad helid häirivad ümberkaudseid elanikke. 6. klassi noormehed tunnistasid, et on sellel rajal jalgratastega sõitmas käinud.

4. Eiseni sünnikoht. Matthias Johann Eiseni (1857-1934) sündis koolmeistri pojana. Kasvas rahvaluuleteadlaseks. Õppis algul Haapsalu ja

Pärnu koolides, hiljem Tartus. Tema vanemad olid väga rahvuslikult meelestatud. Temalt pärit „Esivanemate varandus“ on kindlasti paljudes kodudes. Võib veel välja tuua tema mõned kogutud vanasõnad: „ilm õpetab inimese, raske koorem hobuse“, „liikuv vesi läheb selgemaks, seisev vesi pahemaks“, „aeg võidab viimaks vaenu“. Neid õpetussõnu ja ajaloo talletamist Vigala suurmehele jätkub. Tema ettepanekul sai Nuustakust Otepääl. Mälestusmärgi juurde pääseb roigaste vahelt. Kuidas külastada ja hooldada eramaal asuvat mälestusmärki, on omaette küsimus, seepärast asjakohane teeviit puudubki.

5. Ilmandu-Sepa pärn Kivi-Vigala-Avaste tee ääres. Puul on kaks haru, seest pehkinud tüvi. Pärna ümbermõõt on allpool hargnemist 5,9 meetrit. 1990. aastate algul murdus teine haru, enne seda oli üks Raplamaa kõrgemaid lehtpuid. Tasub seisatada ja imetleda.

6. Avaste mägi. Ligi 24 meetri kõrgune seljandik on looduskaitse all. Suhteline kõrgus 13 meetrit, see on kõrgus jalamilt. Lääne- ja põhjapoolsed nõlvad on järsud. Seal on võimalik vaadelda põlde üle elektriliini traatide. Kunagi loksus Avaste mäe all meri, praegu laiuvad põllud ja kaugeimal Avaste sookaitseala.

Kolhoosi ajal rajati pangale väetisehoidlad ja kevadeti külvati seda lennukilt ümbruskonna põldudele, sattus ka majade katustele.

Avastes kasvab looduskaitse all kääpaliisi, nägime neid öitsemas. Tean, et bioloogid on uurinud taimede liigi-

rikkust ühel ruutmeetril ka Avastes. Eriti liigirikkaid paiku on avastatud Koonga vallas.

dale ka punkrit kui taaskohtumiskohata või ühe matka peatumiskohta.

7. Põrgupõhja punker. Ausammas langenud metsavendadele. Teed sinna leida pole raske, on säilinud veel teeviidad, kuid viimane lõik teed on lausa võimatu. Teel on põlvini rööpad, metsaülestöötamine jätab tugevasti soovida. Ilmselt madala töökultuuri tõttu ei taheta märgata ega ilmutada heaperemehelikku tahet metsade majandamisel.

Punker asub juba Konuvere ja Tiduvere piiril. Iga aasta lõpul kogunevad kaitseliitlased relvavendi meenutama. Nende langemine toimus 1947. aasta lõpuõhtul. Mälestuskivi sai paika 2007, nüüd ehitatakse sinna lähe-

8. Karja-Mihkli talu. Tagasiteel äratas tähelepanu, et ühe talu õuel asub mini-loomaaed. Koerad meiega väga ei kurjustanud ja lahke perenaine tutvustas oma koduloomi. Eks hobidega on maal ikka nii, kunagi ei saa kindel olla, kas see ka ära tasub. Ilus kokkusaamine koduloomade juures, lubasime teine kord, kui oleme ette teatanud, tagasi tulla. Tänasime esialgse tutvustuse eest.

Ning hea on lõpetada lugu just sellise tubli ja hakkaja taluperenaisega.

Jaan Viska

Kivi-Vigala Põhikooli

XLII LENNU LÕPUAKTUS
toimub

14. juunil kell 16.00
külade keskses

MAIKUISED MÜRTSUD KIVI-VIGALA PÕHIKOO LIS

Kool oli saginat täis ka maikuus, ehkki mõned lõppenud ettevõtmised olid kestnud juba kooliaasta algusest või natuke hiljem. Võistlusest "Suitsuprii klass" oleme kooliga osa võtnud kõik aastad ja seegi kord jõudisime võiduka lõpuni, mille tulemusena võitsime rahalise preemia (100 EUR) kõige suurema klasside arvuga lõpetajate hulga.

Teine tore ettevõtmine, millega samuti tegeleme aktsiooni algusaastatest, on vanapaberi kogumine, mis toimub aprillis-mais. Sel aastal osales Raplamaalt 11 kooli ja Kivi-Vigala Põhikool tuli auhinnalisele III kohale, kogudes 4,64 tonni vanapaberit. Suur rõõm on tänada kõiki tublisid kogujaid ning suure panuse koguse suurendamiseks andsid lisaks kohalikule elanikkonnale ka Vana-Vigala ja Kivi-Vigala raamatukogud, aitäh!

19. mail toimus staadionil spordipäev, kus sel aastal sportisid koos Kivi-Vigala ja Vana-Vigala õpilased. Päev oli päikesepaisteline ning täis võistlusvaimu, ühesõnaga - sport ruulib!

23. mail toimus rahvamajas traditsiooniline kevadpidu, kus kontserdiga esinesid kooli huviringid: noorem rahvatantsurühm "Kivikad I", va-

nem rahvatantsurühm "Kivikad II", kandlering, mudilaskoor, lastekoor, solistid, 8. - 9. klasside kitarriansambel, showtantsutrupp jne. Meie näiteringid seekord sõna ei saanud, sest nende saavutusi on juba kajastatud eelnevates ajalehtedes. 9. - 10. mail osalesid "Näitlejahakatised" algklasside kooliteatrite riigifestivalil Mõnistes. Trupile omistati eripreemia Looduse ja loodusejõudude kunstilise esitamise eest. Õpilaskontserdi lõppedes jätkus Kivi-Vigala rahvamajas täiskasvanutele ansambliga "Kahur ja Roos" tantsuõhtu.

29. mail helises viimast korda koolikell 9. klassi õpilastele, kes on kooli XLII lend. Ainult tüdrukutest koosnev klass käis koos oma esimese ja praeguse õpetajaga külastamas neile

tähtsaid asutusi, kus esitati tervituseks lustlik lauluke ja kingituseks anti oma lennunumbri ja -nimedega õhupallid. Lõpetajatel algab nüüd pingeline eksamiperiood, kuid ülejäänud koolipere saab lõpuks natuke vabamalt hingata ja sisustada oma koolipäevi nii Jõulumäel discgolfi mängides, Soontagana matkarajal matkates kui ka traditsioonilist maastikumängu mängides.

Loodetavasti tuleb hüper-super-tore suvi ja kõik saavad endale täpselt selliste hinnetega tunnistused, mida endale on soovinud ning mille nimel tööd teinud ja vaeva näinud.

**Ilona Noor
Kivi-Vigala PK**

MEIE LÄHME TANTSUPEOLE!

Elagu Kivi-Vigala Põhikooli tantsijad! Ka sel aastal on meil suur rõõm osaleda oma tantsurühmaga "Kivikad II" Tallinnas toimuval XXVI Laulu- ja XIX Tantsupeol. Käesolev pidu on sellele rühmale juba teine (2011. a osales sama rühm 3. - 4. kl. liigis), seega teavad lapsed täpselt, kui raske ja vägev saab olema nädal Tallinnas. Kuigi tundub, et kool on nii-ii! väike, ei ole see takistanud meil tegelemast rahvatantsuga juba aastaid, selgi aastal oleme läbinud väga tiheda "sõela" ning tantsinud ennast suurele peole. Koolis tegutseb 3 rahvatantsurühma: noorem rühm, kelle liiki sel aastal üldpeol ei ole ja seega saavad nemad pürgida 2016. aasta peole, vanem rühm (kellega läheme peole) ja neidude rühm, mis tegutseb

pühapäeviti ja kus tantsivad peamiselt kooli vilistlased ja 2 praeguse 9. klassi neidu.

Seega on meil pikaajalise rahvatantsutraditsiooniga kool ning olen uhke, et lastele meeldib Eesti rahvatants ja edasi saab kantud ka pärimuskultuur. Tallinna sõidame 30. juunil ja etendused Kalevi staadionil on 4. - 6. juulini. Tulge vaatama!

Kuid, kes ise veel pole endale tantsupeo etenduse piletit soetanud, see saab pidu jälgida tõenäoliselt televisiooni vahendusel, kuna kuuldavasti on tantsupeo etenduste piletid välja müüdnud.

**Ilona Noor ja Kristine Niit
tantsurühmade juhendajad**

VALLAVALITSUSES JA VOLIKOGUS

Vigala Vallavalitsuses

07.05.2014. istungil otsustati:

- määrata teenindusmaad neljale rajatisele;
- anda kirjalik nõusolek ühe puurkaevu rajamiseks;
- väljastada kasutusluba Vana-Vigala TTK omandis olevale katlamajale;
- eraldada sotsiaaltoetusteks 116,30 eurot.
- Seoses MTÜ Elupuu Kehtna Hooldekodus kohamaksu tõusuga otsustati eraldada ühe hooldatava hoolduskulude katteks alates 1. juulist 2014. a 394,55 eurot kuni 2014. aasta lõpuni;
- määrata hooldaja ühele puudega isikule ning määrata talle hooldajatoetust 16 eurot kuus;
- tellida Rajaleidja keskusest tugispetsialistide teenust 2014/2015. a õppeaastaks miinimummääras (2 põhikoolile kokku 4 tundi nädalas) ning eraldada reservfondist alates septembrikuust teenuse tasumiseks kuni 300 eurot kuus;
- lubada korraldada 26.06.2014 Vana-Vigala Põhikoolis rockmuusikaüritus "Läburint";
- eraldada reservfondist lõpuklasside õpilastele lõpuekskursiooniks a'20 eurot ja saatjatele a' 32 eurot;
- lubada korraldada 7. - 8. juunil 2014 Vigala valla Tõnumaa küla lasketiirus laskekatsete läbiviimine.

21.05.2014 istungil otsustati:

- kehtestada Poti laadal müügikoha müügipileti hinnaks 10 eurot. Elektri kasutamise vajadusel lisandub müügipileti hinnale 5 eurot ning käsitöölised ja Vigala valla elanikest müüjatel on lubatud kaubelda tasuta;
- eraldada sotsiaaltoetusteks 221,10 eurot;
- kinnitada väikevahendite mahakandmise aktid;

- määrata teenindusmaa ühele rajatisele;
- lubada jagada üks kinnistu kaheks maaüksuseks;
- väljastada ehitusluba ühe elamu rekonstrueerimiseks;
- suunata kaevetööde eeskirja eelnõu volikogule kinnitamiseks;
- suunata heakorra eeskirja eelnõu volikogule kinnitamiseks;
- suunata koerte ja kasside eeskirja eelnõu volikogule kinnitamiseks;
- suunata hallatavate asutuste asutamise, ümberkorraldamise ja lõpetamise korra eelnõu volikogule kinnitamiseks;
- lubada korraldada 27.06. - 29.06.2014 Vana-Vigala Laululaval üritus „Hard Rock Laager 2014”. Korraldajatel kooskõlastada üritus Politsei- ja piirivalveametiga;
- teha maanteeametile ettepanek kehtestada 70-piirang alates Raba bussipeatusest Kivi-Vigala poole ning Avastes vaadata üle, mis ulatusega täpselt kehtestada 50 piirang Rehemihkli kinnistu ümbruses.

Vigala Vallavolikogus

29.05.2014 istungil otsustati:

- kinnitada valla objektide remondi vajadused ning lubada vallavalitsusel kasutada investeeringute reservfondi kiireloomulistel remonttööde teostamiseks valla asutustes;
- kinnitada heakorra ja avaliku ürituse korraldamise eeskirjad;
- kinnitada koerte ja kasside pidamise eeskirjad;
- kinnitada kaevetööde eeskirjad;
- kinnitada valla hallatavate asutuste asutamise, ümberkorraldamise ja lõpetamise kord;
- määrata sihtotstarve kahele maaüksusele;
- muuta Vigala Vallavolikogu otsust nr 75 29.12.2000 "Vabade maade ja metsade taotlejate nimekirja kinnitamine" ning kustutada isiku avalduse alusel teda taotlejate nimekirjast;
- määrata kohalikule tee (Pallase tee) uueks nimeks Palase tee;
- arutusel oli valla põhikoolide ümberkorraldustega seotud küsimused.

MEIE VALD ON MEIE KÕIGI NÄGU

Kuidas tulemuslikult oma plaane ellu viia?

1. Alusta iseendast. Tegele küsimustega, millele oled valmis ise käe külge panema. Näita teed. Anna endast parim – see on ainus reaalne asi, mida igaüks meist teha saab.
2. Tegutse avalikult ja avatult. Küsimuste tekkimisel küsi algallikatest infot. Ära tee oletusi, mida ise varsti tõena võtad (kuigi see nii pole).
3. Keskendu lahendustele.
4. Kui sinult küsitakse arvamust või abi, vaata, kas said palvest aru ja vasta sellele, mida küsiti. Tee oma "kodutöö" korralikult. Vajadusel täpsusta.
5. Ära võta midagi isiklikult. Keegi ei tee midagi Sinu pärast.
6. Suhtle. Kuula teisi tähelepanelikult. Vajadusel esita küsimusi.
7. Vaata ka esmapilgul ebameeldivale ja mugavust ohustavale väljakutsele julgelt näkku.

Kui soovid iseendale kõikaid kodarasse visata:

1. Tegutse "põranda all", umbusalda kõike ja kõiki. Ära kutsu kunagi "vastaspoolt" kohale.
2. Rõhuta enda tähtsust. Samuti suudad teiste inimeste mõtteid lugeda.
3. Viita sellele, kuidas "asjad alati käinud on".
4. Organiseeri teiste elu. Väljenda, milles teised süüdi on ja mida keegi tege-ma peaks.
5. Võta kõike isiklikult. Ära kontrolli fakte, vaid "tulista puusalt".
6. Kui miski teise inimese jutus ei meeldi, sega julgelt vahele.
7. Suhtle inimestega nii, kuidas parajasti kasulik on.

Priit Kärnsa

ERAIKUTE OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMISRING TOIMUB 07.06.2014

Orienteeruvad peatusajad on: Rääski kell 9.15, Kurevere 9.30, Kivi-Vigala 10.00, Sääla 11.00, Vaguja 11.15, Vanamõisa 11.30, Vana-Vigala 12.00, Vängla 13.45, Ojapere 14.00. **Äravedu toimub kohapealt, kogumisplatse ei ole.**

LEIDKEM ENDAS TEE MÕISAKOOLI AVASTA-AVARDA MAAILMA - OLE KULTUURIKANDJAKS

Heade mõtetega on ikka nii, need tuleb kohe realiseerida. Nõnda algas 25 aastat tagasi Vana-Vigala põhikooli suureks kasvamine. Juubeli puhul ilmus ilus õpilaslendude kalender ja infovoldik. Ilus südamlük kokkuvõtte neist, kes on aidanud kaasa kooli eduloole. Kahekümne aasta jooksul on põhihariduse Vana-Vigalast saanud ligi 400 õpilast. Kokkuvõtvat kirjutist sundis tegema fakt, kui vähe teame mõisakoolidest ja nende kujunemisest.

Kooli juubelijärgselt olen kuulnud aruteludest ja lugenud tööversioonide järeldusi praeguste koolide saatuselt. Kahvatusin, kas selline on meie silmaring. Koole kirjeldati selliselt. „kust tuleb umbne lõhn, neil seal vähe valgust, koolimaja osade eraldatus, ruumide jahedus talvel, akende avatavus, ruumide ventilatsioon, lämbus kevadel ...“ Kuhu viiks mõisamaja ja paneelmaja võrdlemine, ei kuhugi ilmselt, või siiski, samas teame mõis on kestnud peaaegu 239 aastat. See aastasadade kestvus sunnib järeldama, et neis tingimustes on haridust antud ligikaudu 100 aastat järjepidevalt. Koolielu korraldamisel on suudetud probleeme lahendada töö käigus. Nõnda on arenenud ligi 60 mõisakooli Eestimaal. Mille poolest on mõisakool eeliseisus: mitmete riikide programmid toetavad koolide vahelist koostööd, kui ka väljaehitamist. Seetõttu peaks paranema oluliselt kogukondade jätkusuutlikkus, mõisakool oleks tõmbekeskus, kui kultuurikeskus, in-

fokeskus, koolituskeskus. Igale vallale oleks auasi üks ja oma mõisakool särama lüüa. Nagu praegune „Unustatud mõisate külastusmäng“ sunnib ka Vigalat ennast näitama, sest mõisa ja pargi korrasolek oleks parim reklaam piirkonnale. Mõisakool pakub väärrika ja arendava kaasaegse õpikeskkonna. Näiteid on palju. Olustvere, Roosna-Alliku, Laupa, Mooste ning miks ka mitte Vana-Vigala oleks näide ühe väike valla tublidusest. Siin saab ainult üht soovitada: vaadake lahtiste silmadega ümbritsevat kultuurilugu. Vana-Vigala rahvale juubelil lubasin, kirjeldan mõisa taassündi ning oma rollist.

1992. a koolijuhina alustades oli mõis korrapärastamata, ei jätkunud kõikidele lastele klassiruumi, isegi WC-d polnud, lõhn oli. Õppeklassidega abistas kutsekool. Esimestest kooliaastatest iseloomustab kooli kujunemist koostöö naabriga. Ülesanded on nüüdseks küll vahetunud, koostöö on taganud üle 90-ne õpilasega põhikooli. Tõllal oli isegi päevakorras naaberkoolide juhtimise ühendamine (maavanem Talviste ajal). Polnud vastavat seadusandlust, esimese lennu lõpetamise eel uurisime hoopis võimalust keskkoolina jätkamiseks. Nüüd aastapäeval kogesime, et mõtteid ja tegutsemislusti jätkus, eesmärgid olid selgemad, seetõttu kasvasime suuremaks koos tegutsedes. Koostöö tegi kooliperet kindlasti tugevamaks, lisas meeolelu igapäevastesse toimingutesse. Kooli piirkond laienes, Teenuse

lastel oli võimalik tulla lähemasse kooli. Õpilaste arvu kasv lisas veelgi entusiasmi, pingutasime selle nimel, et Vigalas oleks õppureid. Lastetennisusse sai rajatud mänguväljakud, võimla, klassiruumi tuli juurde. Suvi sai korraldatud mitmesuguseid laagreid, teatrid käisid külas, oli muusikalektoriume, sisukaid väljasõite õpilastega. Mõtlesime koolimaja esikülje taastamisele, rõdu suutsin päästa avariilisest olukorrast. Teades ühiskonnas toimuvast, saigi õpilastele rajatud õpilaskodu, nüüdseks juba uuenenuna on õpilaste käsutuses. Ei saa salata kõigil lastel pole võrdseid võimalusi elus toimetulekuks, teisalt paljudel ei jätku püsivust õppetööga tegelemiseks.

Vana-Vigalast on saanud poli-funktsionaalne, mitmete võimalustega kool. Selle nimetamine teeb ainult rõõmu, jätkugu kooliperel usinust uute eesmärkide seadmisel. Madala sündivuse korral peame aitame teisi erivajadustega lapsi mujalt. See teeb ainult au kooliperale, kes on suutnud kooli jätkusuutlikuna hoida. Eks põhikool ole kutsekooli üks kasvulavade. Jääb lõpetada sõnadega: kõige muu kõrval olgem arhitektuuriväärtuste säilitajad, hoidkem ikkagi eesti kultuurilugu, õpetagem lapsi seda austama. Mõisate ajalugu on meie ajalugu, see on paljude koolide lood. Neid lugusid on hea meenutada ja lisada lõppmõttetera Eisenilt: Üks suu ütleb, kümme kõrva kuulevad; üks käsi teeb, sada suud mõistavad kohut.

**Mõisakoolide taaslooja ja toetaja
Jaan Viska**

MTÜ Vigala Külade Ümarlaud korraldab suvel külastuuri "Küladesse külla"

Kutsume sind kaasa mõtlema ja ettepanekuid tegema, milliseid kauneid kohti, ettevõtmisi ja inimesi võiksite külastada.

Saada oma ettepanekud 16. juuniks aadressil liina@vigalattk.ee

Vigala Külade Ümarlaua koosolek toimub 17. juunil kell 18.00 Vigala külade keskus Kivi-Vigalas.

VIGALA KOOLIDE TULEVIK - VAHEKOKKUVÕTE

Sündmuste ajalugu

Alates aprilli algusest on toimunud tihe töö, et leida lahendusi koolide ees seisvatele suurtele väljakutsetele – riigieraldis ei kata õpetajate palka ning klassid on liiga väikesed, et tagada mitmekesine õppetöö.

Aprillis ilmus vallalehes ajurünna-ku eelinfo ning külakeskuses toimus ajurünnak. Maikuus ilmus tulemuste vahekokkuvõte. Seejärel vastasid mõlema kooli õpilased, töötajad ja vanemad kirjalikult vallavalitsuse küsimustele. Mõlema kooli õpetajad ja soovi avaldanud vanemad külastasid mais ka teist kooli. 26. mail toimus Vana-Vigala põhikoolis koosolek ning küsimusi arutati samuti 29. mail volikogus. Lisaks toimus maikuus ka koolisiseseid arutelusid.

Juhin tähelepanu ka sellele, et kõigi arutelude osas vahendan mina vallavanemana infot, mis sõltub sellest, kui hästi on keegi oma “kodutöö” ära teinud. Siin artiklis, kui on tegemist minu arvamusega, toon selle eraldi välja.

Kivi-Vigala Põhikool on esitanud Kivi-Vigalasse ühendkooli loomiseks järgmised peamised eelised

- Koolikompleks on ehitatud spetsiaalselt kooliks, kõik tegevused toimuvad ühes hoones
- Ruumid on avarad ja valgusküllased. 1 õpilase kohta on klassis rohkem ruumi. Klassides on (nõukogudeaegne) ventilatsioon (lisaks akendele). Loomulik valgus tagab selge ilmaga vajaliku valgustugevuse. Klassides on kraanikausid.
- Kooli kõrval on staadion mitmete võimalustega
- Igasugused remondid ja ümberkorraldused on võrreldes teise kooliga odavamad, kuna ei sõltu muinsuskaitseameti nõuetest.
- Tuleohutusnõuded on juba täna täidetud. Ka kogu elektrisüsteem on 1999. a renoveeritud.
- Kool asub valla keskel.
- Vallaelanikele pakutakse peo- ja matuselaudade teenuseid. Hoonet kasutatakse laagriteks

Vana-Vigala Põhikool tõi välja oluliste eelistena:

- Koolil on õpilaskodu (nii tavaklasside kui käitumiskeskustega klasside õpilastele), mis asub kooli lähedal.

- Kool on tõmbekeskus hariduslike erivajadustega õpilastele.
- Koolil on hea koostöö kutsekooliga, kutsekooli tulevik sõltub kooli olemasolust.
- Mõisakoolil on hubane ja kodune õpikeskkond.
- Kooli õpilaste arv on palju suurem.
- See on pigem hea, et õpilased liiguvad seoses õppetundide ja toitlustamisega pidevalt eri majade vahel (kool on selles mõttes tervist edendav kool).
- Majas on aula, kaminasaal ja kivi-saal.
- Kool teenib olulist tulu väljaspool valda elavate meil õppivate õpilaste eest, samuti ürituste ja laagrite korraldamisega.

Lisan siia mõned kommentaarid

- Ka Kivi-Vigalasse loodava ühendkooli idee puhul ei arutatud õpilaskodu tegevuse lõpetamist.
- Kuna kasvatusraskustega õpilaste klassidele annavad enamiku tunde kutsekooli õpetajad, võiks minu arvates juba täna kaaluda varianti, kus nende klasside kogu üldainete õppetöö toimukski kutsekooli peahoones.
- Mulle teeb muret, et täna osad Vana-Vigala põhikooli õpilased ei söö tasuta koolilõunat ja kutsun üles vanemaid tagama selle, et kõik õpilased sööksid koolilõunat, mis on maitsev mõlemas koolis.
- Koolide tuleviku otsustamisel peab olema vähemalt 75% (hääletanud) inimestest uue lahendusega nõus. Ümberkorralduste jõuga läbiviimisel võivad olla kaugeleulatuvad halvad tagajärjed. Samuti on teada, et kooli tegevuse lõpetamine on lihtne, kuid taaskäivitamine keeruline.

Täna arvad näitavad (kui jätkub valitsusepoolne hariduse rahastamise must stsenaarium)

- Et tõsta õpetajate palka, tegi haridusministeerium “triki”, mille käigus tõsteti koolide juhtimiseks vajalik raha, st direktori ja õppealajuhataja palk suures osas ümber õpetajate palgafondi. Seetõttu on juhtimiskuludest alates uuest aastast puudu kahe kooli peale kokku ca 39 000 eurot.
- Arvestades tänaste töökohtadega, on õpetajate palgaraha puudu ca 37 000 eurot, mis tähendab seda, et kahe kooli peale on meil umbes 3 üleliigset

õpetajakohta (täna on ligi 21 täiskormusega töökohast), mis on ca 70 tundi nädalas.

- Kokku on puudujääk aastas seega ca 76 000 eurot, mis on vanas rahas ca 1,2 miljonit krooni.
- Praegu arutavad omavalitsuste liidud ministeeriumiga hariduskulude rahastamist. Pole oodata, et tänane seis hullemaks saaks minna.

Kuidas väljakutsed lahendada (minu nägemus senise info põhjal)?

Meil on täna kaks väikekooli. Kui põhikoolis on klassis lubatud õpetada kuni 24 õpilast, siis isegi Vana-Vigala suurim klass on ainult 14 õpilast. Vana-Vigalas lähiaastatel õpilaste arv väheneb, kuna lõpetavad suured klassid ning alt tulevad peale väikesed klassid, vähenemist võib kompenseerida õpilaskodu õpilaste arvu kasv. Tuletan veel meelde, et koolide ümberkorraldamise põhjus pole mitte ainult raha, vaid ka õpilaste väike arv klassides.

Kuna Kivi-Vigala ja Vana-Vigala põhikooli välja toodud eelised pärinevad eri maailmadest ja kogukonnad teise poole väljapakutut ei toeta, on minu poolt välja pakutud, et jätkame mõlemas koolis liitklasside moodustamisega. Kas siis kahe täiesti eraldi koolina või ühendkoolina, mis asub kahes eri asulas – Kivi-Vigalas ja Vana-Vigalas. Liitklasside puhul on mõeldud nii, et kokku liidetakse maksimaalselt 2 klassi, kokku mitte üle 16 õpilase liitklassis ning lõpuklassi põhiainetega tunde reeglina ei liideta.

Kui mistahes kogukond, on see siis Vana-Vigala või Kivi-Vigala piirkonna oma, pakub välja parema lahenduse enne käesoleva aasta 31. oktoobrit, mis sobib vähemalt 75% (hääletanud) vallaelanikele (saab korraldada rahvaküsitluse), saab ka volikogu ja valitsus vastavalt plaanid otsusteks vormistada. St olukorra lahendamine saab tulla “altpoolt” ja algatajad ise leiavad oma plaanidele ka toetuse. Ruumid arutamiseks, info arutajatele ja vajadusel hääletuse korraldamise tagab vallavalitsus, kuid protsessi vallavalitsus eest ei vea. Soovi korral saab vallavalitsus septembris korraldada ka selle, et kõik õpilased ja õpetajad töötavad prooviks näiteks 2 nädalat Vana-Vigala Põhikoolis ja siis 2 nädalat Kivi-Vigala põhikoolis.

Juhtimiskuludega on meil puudujäägi vähendamiseks kaks võima-

lust. Esiteks saame kaks kooli viia ühise juhtimise alla, millega saaks kokku tõmmata 1 direktori koha, mille kogukulu koos kõigi maksudega on kuni 16 500 eurot aastas (võrdluseks: 1 täiskoormusega õpetaja, kes pole klassijuhataja, kulu on ca 13 000 eurot aastas). Ühist juhtimist ei pea aga näiteks haridusosakond üldse heaks variandiks. Teine põhimõtteline võimalus on vähendada uuest aastast juhikohtade suurust mõlemas koolis, kuna koolid on meil täna palju väiksemad, kui aastaid tagasi. Nii saaks kokku hoida kuni 10 000 eurot aastas kahe kooli peale.

Õpetajatel kokku tuleb anda maa-koolis 9-klassilise kooli puhul nädalas 245 tundi. Kivi-Vigalas on varasemate reformide tulemusena (liitklassid ja liittunnid) tunde vähendatud 195 tunnini nädalas (kokkuhoid 50 tundi). Kuna Vana-Vigalas on kasvatusraskustega klassid lisaks, on neil täisnorm 309 tundi nädalas, mis on

vähendatud 1 liitklassiga 293,5 tunnini (kokkuhoid 15,5 tundi nädalas). Nagu öeldud, tuleb kahel koolil kahepeale täiendavate liitklasside moodustamisega kokku hoida 3 töökohta ehk ca 70 tundi nädalas. Arvestades seniseid liitmisi ja edasisi liitmisvõimalusi, tuleb mõlemal koolil vähendada umbes pool puuduolevatest tundides, osaliselt sel sügisel ja täismahus järgmisest sügisest. Ka klassijuhatamise tasu on võimalik koolidel sügisest ise ümber jaotada (praeguse seisuga Kivi-Vigalale 5 klassijuhatajat ja Vana-Vigalale 8).

Ehk veel kord kokkuvõtlikult minu ettepanekud

I Koolid asuvad moodustama liitklasse. Kogukondade algatusel hiljemalt 31. oktoobriks muu parema lahendini jõudmisel (vähemalt 75% hääli vastanutest, vallas saab korraldada rahvaküsitluse)

võetakse töösse muud variandid.

II Koolid viiakse ühise juhtimise alla (moodustatakse Vigala Põhikool asukohtadega nii Kivi- kui ka Vana-Vigalas), mõlemal pool moodustatakse liitklasse. Volikogu otsuse sõnastus peab välistama ühe või teise poole kooli "sujuva" likvideerimise. Edasised ümberkorraldused teostatakse samuti "alt" tuleva konsensuse alusel (vähemalt 75% hääli).

Liitklasside varianti loetakse lõplikuks kuni "alt" tuleva muu parema lahendini, mida toetab vähemalt 75% hääletanutest. St volikogu iseseisvalt järgnevatel aastatel uusi muudatusi ei algata.

Head kaasamõtlemist ja otsustamist!

Priit Kärsna
vallavanem

Kodune tuleohutus algab piasjajadest

Päästetöötajad on viimastel aastatel läbi viinud hulgaliselt kodukülastusi. Seni oleme saanud inimestelt tagasisidet ja üpriski levinud on arvamus, et tuleohutus on midagi kallist ning olukorra parandamiseks ei jätku piisavalt rahalisi vahendeid. Ilmselt seetõttu on paljudes kodudes tuleohutusala olukord halb või kohati isegi väga halb. Kuid selleks, et parandada kodust olukorda ei ole vaja kuigi palju, alustada tuleks enda käitumisharjumuste muutmisest. Voodis või tugitoolis suitsetamine on ilmselgelt äärmiselt ohtlik teguviis, samuti katkise küttekolde kasutamine, mis varem või hiljem lõppeb erinevate asjaolude kokkulangemisel tulekahjuga. Neid harjumuspäraseid teguviise võiks loetleda veelgi, kuid lisaks käitumisharjumuste muutmisele, on oluline paigaldada koju ka suitsuandur.

Viimaste kuude kõrge tulesurmade arv on tinginud vajaduse senisest rohkem juhtida inimeste tähelepanu kodusele tuleohutusele. Kuigi oma kodu ohutumaks tegemise eest vastutab iga inimene ise, soovivad päästetöötajad anda siin ka omapoolset panust. Selleks alustatakse mai kuust kodukülastustega, mille käigus hakavad päästetöötajad koos vabatahtlike päästjatega jagama inimestele

ohutusala teavet inimeste enda kodudes. Kodukülastuse käigus vaadatakse üheskoos üle kodune elektri- ja küttesüsteemi olukord, puuduste korral antakse inimesele juhiseid nende kõrvaldamiseks. Kindlasti räägitakse hädaabinumbri helistamisest ning ka suitsuandurist ja selgitatakse selle hoolduse vajalikkust. Vajadusel aitavad päästetöötajad suitsuanduri õigesti kohta paigaldada või vahetada patareisid. Ainult töökorras suitsuandur on parim abiline tulekahju kiirel avastamisel.

Päästeamet on välja selgitanud kodu, kuhu kindlasti minnakse kodukülastust tegema. Kodusid külastavad piirkonna lähimatest komandodest päästjad või vabatahtlikud. Kui inimesel tekib kahtlus päästespetsialisti ehtsuses, tuleb küsida ametitõendit. Kodusid külastavad päästespetsialistid kannavad Päästeameti logo ja kirjadega riietust. Ametitõendi kehtivust saab kontrollida, helistades päästeala infotelefonile 1524. Igal kodukülastusel jagatakse ka täiendavat infomaterjali koduse tuleohutuse kohta.

Piret Seire
Lääne päästkeskuse
ennetustöö juhataja

XXVII Suviste Kiigepidu
Sillaotsa Talumuuseumis

7. juuni 2014
kell 14.00

• **Vaeslaps ja talutütar**
Juhan Kunderi näitemängu esitavad
Valgu põhikooli lapsed

• **Folkloorirühm „Ristik“ ja ansambel „Rõõm laulust“**
Ene Kanguri juhatusel Raikülalt

• **„Terjuu“ kandlepund**
Terje Kauri juhendamisel Juurust

Kiigepoe ajal muuseumisse prii sissepääs ja peo lõpetuseks prii pirukas!

VEEL VIGALA KIRIKUÕPETAJATEST - SEEKORD JOHANNES PREEGELIST

Johannes Preegelist on mul kerge, samas raske kirjutada, ei tea, mida võtta, mida jätta. Olin alles kahekümne kahene, kui läksin Harju rajooni Tuula kolhoosi aiandusbrigadiriks, elupaiga sain Preegelite kõrvalmajas. Suure pere 8 last olid kodust oma teed läinud, kuid mamma ja papa kodumajja jäänud. Endise mõisa südames olid majad tihedalt koos, aiand samas ning kes vähegi jaksas, käis aiandis tööl. Toda aega mittetundvatele on kindlasti üllatus, et siis saadavale töötasule, mille suurus selgus alles aasta lõpul, oli oluliseks sissetulekuallikaks niinimetatud hingemaa 0,6 ha, millele pidid mahtuma hooned, aed ja õu. Pensioni, palgalist puhkust ja haigusraha polnud kolhoosnikule ette nähtud. Nii olin ma oma alluvatele nagu laps või koguni lapselaps. Mõne aasta eest juhtusin siin ühes seltskonnas rääkima J. Preegeli emast, nimetades teda ikka harjunult Preegli-mammaks, üks kuulajatest väljendas oma pahameelt sellise familiaarsuse pärast põlgliku „fuihhiga“, muidugi oleksin võinud kasutada ka Preegli-mamma eesnime, teen seda siinkohal – Akilina. Loomulikult käisid Preegli-papal ja -mammal abiks ka mujal elavad lapsed, nii tutvusime Johannes Preegeliga juba 1961. aastal.

Olime Vigalas kolmandat aastat, kui Johannes Preegel siia kogudusse tööle tuli ning meie hea tutvus jätkus, mis arenes ka koostööks. Ütlen ausalt, et mulle ega minu abikaasale ei tehtud ses osas mingeid etteheiteid.

J. Preegel sündis 16. detsembril 1919. a Kurna külas Jüri kihelkonnas Harjumaal, perre sündis 9 last, neist täiskasvanuikka jõudis 8, nii osutus Johannes vanimaks pojaks ning töökast usklikust perest sai ta kaasa tahtejõu ja oskused oma unistuste elluviimiseks. Elutee algul takistasid majanduslikud raskused tal soovitud hariduse omandamist. Vanemaid tuli aidata talutöödel, sõjajärgsel perioodil töötas pikemat aega teedevalitsuses ja Tallinna Autobussipargis ning alles 43. aastaseks lõpetas ta töö kõrvalt Tallinnas kaugõppekeskkooli, edasi asus õppima Usuteaduse Instituuti, mille lõpetas 1975. a. Olen lugenud J. Preegeli omakäelist elulugu, kus ta kirjeldab oma liitumist vennastekogudusega juba kahekümne aastaseks

ja usku Jumalasse, kes aitab siis, kui teda oma hädas südamest palud. Olles peale sõda tihedalt seotud Raplaga, võttis osa sealsest vennastekoguduse tegevusest. Raplast leidis ta endale ka elukaaslase – endise Rapla vallavanema Juhan Amburi tütre Helga, laulatus toimus juulis 1950. Rapla kirikus. Perre sündis kaks last.

Vigalasse tuli J. Preegel juba 1970. aasta lõpul, järgmise aasta märtsis ordineeriti ta õpetajaametisse, teenis kogudust veel 1995. aastal, viimastel aastatel oli Pärnu praostkonna abipraost. Halvenenud tervise tõttu siirdus emerituuri.

J. Preegeli tulekuga toimus Vigala kirikuelus suur muudatus, oma töökuuse, abivalmiduse põhimõttekindluse, kaasinimeste austamise ja sõbralikkusega suutis J. Preegel laialipillutud koguduse kirikusse tagasi tuua. Esiimesel töökevaldel hämmastas J. Preegel Vigala inimesi sellega, et Marie Matsukse kurtmisele reageeris ehtalupojalikult – võttis hobuse ja ajas Marie kartulimaal vaod sisse. Siiani mäletatakse tema organiseeritud kiriku ümbruse rahvarohkeid heakorastamise talguid, mis lõppesid ühise lõunatamisega juba koristatud kirikuuel.

J. Preeglile ei meeldinud poollagunenud tara ja kirikuvärv, värvast kirikuhooneni viiv looduslik tee, mis sageli oli porine. Uus piirdeaed saadi ühistöö korras – üks koguduse liikmeist ostis vana leerimaja, mille mantelkorstna kivid veeti kiriku juurde, laoti müüriks. Jalgtee tegemiseks oli vaja tsementi, seda jaotas ainult külanõukogu täitevkomitee. Küsisin rajooni täitevkomiteest, kas võin koguduse avalduse rahuldada. Ei lubatud, otsigu nad ise, kust saavad. Nii ütlesin ka J. Preeglile, tal oli muidugi kahju, kuid lisasin kohe, et kogudusel liikmeid ju küll, keegi ikka tahab tsementi, kellelegi eraldatavad kogused ei ole piiratud. J. Preegel sai minust aru, varsti saime avalduse suurele kogusele inimeselt, kes justkui ei saanud sel aastal eraldatut kasutada, leidis kiriku juhatuse näol ostja ning korralik jalgtee värvast kirikuukse ni sai valmis.

Remonti vajas ka kirik. Olgu öeldud, et J. Preegel oli sage külaline kultuuriministeriumis ja muin-

suskaitse ametis, kõik tööd olid tal kooskõlastatud, sest tagala pidi kindlustatud olema, kirik oli ju muinsuskaitse all, kogudusele ainult kasutada antud. Aastatega olid põrandad kulunud, kõrgemast põrandast võis koguni läbi kukkuda, pingid ja seinad vajasisid värvimist jne. Mäletan ühte spontaanset nõupidamist kiriku ees, kus J. Preegel muretses, kuidas küll seinu lubjata, ruum kõrge ja pindalalt suur. Ülo Altmets soovitas, et on ju olemas lubjapritsid, kirikuuksest mahub sisse ka väike traktor, töö saab kiiresti ja suurema vaevata valmis. J. Preegel lõi kahtlema, kas ikka on sünnis masinat kirikusse tuua. Siis lõi ta nägu särama – kiriku saab ju pärast ära õnnistada! Muuseas, nõupidajatest oli koguduse liige ainult J. Preegel ise, aga targa inimesena kasutas ta ära igasuguse abi kiriku heaks.

Et kiriku seinu kaitsta niiskuse eest, tuli hoone välismüüri äärest mulda eemaldada ning nii tulid päevalgele ka kirikutornilt „kadunud“ kujud. Sellel teemal olen 5 aasta eest jumalateenistuse laululehele vahellehe kirjutanud, käesoleval aastal vallalehes üle korranud ning praegu sellel teemal pikemalt ei peatu – kel lugemine selge, see loeb, kel pole, las-ku vähemalt ette lugeda.

Oma 25 teenistusaasta jooksul jõudis J. Preegel palju teha, vaatame natuke kronoloogiat:

- 1971. a. - kirik saab elektrivalgustuse;
- 1973. a. - tornikojale ehitatakse mo-saiikpõrand;
- 1975. a. - kuivendustööd kiriku ümber;
- 1975. a. - värvimistööd kiriku sees;
- 1977. a. - kirikuesise paekivist müüri taastamine;
- 1978. a. - tehakse betoontee kiriku-värvast ukseni; värvitakse torni-kiiver ja rist;
- 1979. a. - kirikuaia puuvärv asen-datakse sepiväravaga;
- 1984. a. - käärkambri põranda re-mont;
- 1988. a. - torn-monumendi kujude tagasipaigutamine, mälestustahvli-te puhastamine;
- 1989. a. - kõrge altaripõranda uuen-damine; tornikiivri värvimine;
- 1989. a. - Andrei Lobanov valmistab käärkambrile vitraažakna;
- 1990. a. - kiriku välisseintele pai-galdatakse mälestustahvlid II Maa-ilmasõja ohvritele;
- 1993. a. - kirik saab võimendussüs-teemi.

Mida veel ?

Kutsuti uuesti ellu kirikukoor, kus ka J. Preegel ise kaasa laulis.

Kunagise Vigala kirikuõpetaja M. Buschi 50. surma-aastapäeval toimus kuldleeri jumalateenistus, õnnistati M. Buschi viimaseid leerilapsi. Teenis tollane Viru-Jaagupi koguduse õpetaja, kuldleerilaps Madis Oviir. Üritus oli erakordselt meeliülendav, seda soovitati muuta traditsiooniks ning nii ka läks.

Toimus leerikool ja õnnistamine ka täiskasvanutele, J. Preegel nimetas neid ikka oma kalliteks leerilasteks.

Külastati olenevalt võimalustest jalgsi või liinibussiga vanu, haigeid inimesi, kes halva tervise tõttu enam kirikusse ei suutnud minna.

J. Preegel ei tõuganud kedagi kirikust eemale. Tänu tema mõistvale suhtumisele sai kohalik rahvas kuulata kirikus häid muusikakollektiive, Vana-Vigalas iga-aastaselt toimuv koorijuhtide segakoor andis alati kontserdi ka kirikus. Oli võimalus kuulata Margarita Voitease esinemist, Riikliku Akadeemilist Meeskoori, Moskva Apostliku Õigeusu kiriku meeskoori, EKE Projekti kammerkoori, Arsise kellade ansamblit, Kuldjala Lauluseltsi koori, Rapla segakoori Cantus, Tallinna Pedagoogilise Instituudi naiskoori, Märjamaa segakoori jne. Mäletan, kui ükskord suvel külastas meid ootamatult Preegli-mamma, kes oli tulnud kuulama oma poja jutlusi. Mamma naeratas oma muhedat naeratust:

„Täna esineb orelil Rolf Uusväli. Kallis laps, sa ju kasvatad lilli edasi – ega sa keela mõnda õit talle viimiseks?“

Siis ei olnud lilli tõesti lähedalt võtta ning ma kasvasin nii roose kui ka korralikke saboo nelke ning Preegli-mammale sain soovitud lilled kaasa anda, ega Vigala tohtinud häbisse

jääda. Kiriku kaunistamise eest hoolitsesid koguduse naised küll hästi.

Sageli tuli pensionäride ansamblile kutseid kirikusse mingi sündmuse tähistamiseks, tuli esitada ka ilmalikke laule, võisime seda teha, rahustasime J. Preeglit, et ega me „Õllepruulijat“ küll ei laula ning ta usaldas meid, eelnevalt ta meie repertuaariga ei tutvunud.

Kui selgitasime viimase sõja ohvreid mälestustahvritele paigutamiseks, kontrollis J. Preegel kõik üle ka kiriku personaalraamatust, et kedagi ei unustataks.

Johannes Preegeli ajal Vigala kiriku koguduse liikmete arv vähenes, kuid kirikuelust osavõtjate arv suurenes. Tema veerandsaja aasta töötulemusi ma ei hakka lihtsalt ruumi puudusel siia kirja panema, me mäletame neid niigi.

Lõpuks said ka Johannes Preegile antud elupäevad otsa, ta suri 23. mail 1999. a, Vigala kirikus oli teda saatmas palju inimesi, maetud on ta Rapla kalmistule.

Kaie Bergmann

KESKKONNAAMET

Rapla maakonna Vigala valla Tõnumaa turbatootmisala maavara kaevandamise loa taotlemise ning kaevandamise lõpetamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande avalikustamise teade

Keskkonnaamet teatab ERA Valduse Aktsiaseltsi maavara kaevandamise loa taotluse alusel koostatud Rapla maakonna Vigala valla Tõnumaa turbatootmisala maavara kaevandamise loa taotlemise ning kaevandamise lõpetamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise (edaspidi nimetatud KMH) aruande valmimisest ning lähtuvalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §-st 21 keskkonnamõju hindamise aruande avalikustamisest.

ERA Valduse Aktsiaselts taotleb maavara kaevandamise luba Tõnumaa turba-maardlas Tõnumaa turbatootmisala mäeeraldisel, mis asub Raplamaal Vigala vallas Oese ja Tiduvere külade territooriumil katastriüksustel Tõnumaa turbaraba (katastritunnus 88401:003:0036) ja Märjamaa metskond 59 (katastritunnus 88401:002:0093). Taotlusega nähakse ette kaevandamisala laiendamist (mäeeraldisel pindala on 341,24 ha, teenindusmaa pindala on 398,26 ha). KMH raames hinnatakse Tõnumaa mäeeraldisel kaevandamise, korrastamise ja vee kõrvaldamisega kaasnevat võimalikku keskkonnamõju.

Arendaja on ERA Valduse Aktsiaselts (registrikood 10218875, aadress Metsanurga 2, Märjamaa 78301, Rapla maakond), kontaktisik Allar Peek (e-post allar@eravalduse.ee, tel 482 1762 või 507 4220). Otsustaja (loa andja) ja keskkonnamõju hindamise järelevalvaja on Keskkonnaamet (kontori aadress: F. J. Wiedemanni 13, 72213 Türi, Järvamaa), kontaktisikud Astrid Koplimäe (e-post astrid.koplimae@keskkonnaamet.ee, tel 484 1182) ja Ester Pindmaa (e-post ester.pindmaa@keskkonnaamet.ee, tel 384 8744).

KMH aruandega on võimalik tutvuda **avaliku väljapaneku perioodil 05. - 18. juuni 2014** Keskkonnaameti Rapla kontori (aadress Tallinna mnt 14, 79513 Rapla) ruumis 330 tööaegadel, Vigala Vallavalitsuses (aadress Kivi-Vigala küla, Vigala vald, Rapla maakond) ning Keskkonnaameti kodulehel www.keskkonnaamet.ee (Uudised&teated-Keskkonnamõju hindamised). Ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi aruande kohta saab esitada kirjalikult või e-postiga kuni 18. juunini 2014 ülalmainitud Keskkonnaameti kontaktidel.

KMH aruande avalik arutelu toimub 19. juunil 2014 kell 10.00 Kivi-Vigala Rahvamajas aadressil: Kivi-Vigala küla, 78001 Vigala vald, Raplamaa).

KIRIKUTEATED

Võidupüha palvus on **23. juunil algusega kell 8.00** kiriku torn-mälestusmärgi ees.

Surnuaia pühajumalateenistus on **29. juunil algusega kell 11.00** kirikuaias.

Pärast jumalateenistust kirikuaias on kaetud armulaud kirikus.

KÜLAS SAUGA VALLAS PÄRNUMAAL

Vigala valla volikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjon korraldas väljasõidu, et saada teavet nii teisest vallast kui ka maakonnast. Vigala poolt oli üheksast liikmest kohal kuus.

Kõigepealt saadi tutvavaks Sauga vallaga, sest Eesti vallad on eripalgelised. Sauga valla pinnal paikneb Põhja- ja Ida-Euroopa tähtsamaid kiviaja arheoloogiamälestisi – Pulli asula. Sauga valla lõunanaabriks Pärnu linn, teisisõnu on vald linnaga kokku kasvanud. Vallas 10 küla ja üks alevik. Ligikaudu 4400 elanikku elab 165 ruutkilomeetril. Sünde üle 50 mitmete aastate lõikes. Eriti suur sisserränne oli 2010. a – 450 inimest.

Kohapeal vesteldes öeldi töötute arvuks 80. Kui vaadelda rahvastikupüramiidi, siis paljuski vastab see eesti keskmisele, olulisi erinevusi aastate lõikes ei ole. Nende vallas oli rahvaloendusel rohkem elanikke.

Kohapealseks vastuvõtjaks oli sotsiaaltöö spetsialist Marju Tomberg, kes andis ülevaate valla sotsiaalelust. Täienduseks: vallal pole oma hooldekodu, perearsti ning esimest suuremat Konsumi kauplust ka alles ehitatakse. Mõningad sotsiaalpinnad on, kuid nende kasutuse eest peab maksma. Lastetoetused on neil pigem väiksemad kui meil Vigalas. Sauga lastekaitse spetsialist Liina Lelov tutvustas oma valdkonda. Laste arv on küllaltki suur. Neil on oma valda loodud alaealiste komisjon 7 liikmega. Sel aastal on 3 komisjoni olnud, probleeme enam tütarlastega. Hoolekandetöötaja töötajaid 2, abistavad valla

kulul inimesi arsti juurde saamisega, poodi, ja elanike elu-olu küsimuste lahendamisel. Meie saime küsimusi selles vallas esitada Annika Radsinile. Nemad elektriauto kasutamist ei pidanud mõttekaks.

Üldistavalt võttis kokku humanitaarnõunik Tiiu Kaasik, kes rääkis oma komisjoni tööst, mis hõlmab tervishoidu, lastekaitset, haridust, sporti, külaliikumist, sotsiaalhoolekannet. Meeldis, et toimub mitmete valdkondade kompleksne lahendamine, seetõttu jõuavad volikogusse paremini ettevalmistatud eelnõud. Volikogu komisjoni liikmetele makstakse osavõtutasu koosolekul osalemise eest, seega hinnatakse inimese aega ja panust. Vallavalitsusega ühes majas olevat spordisaali tutvustas sporditöö spetsialist Tiiu Alliksalu, kelle kaudu sai tema emale Virve Alliksalule tervitused saata. Vestlusringis sai iga kohaletulnud pärida oma valdkonna kohta. Kuid aeg surus peale ning pidime ruttama üle tee asuvasse Avatud Noorte Keskusesse, mis renoveerimisel laiendati 2-korruseliseks – hoonesse lisandus saal, multimeedialabor, musaalg, köök. Noorte käsutuses ligikaudu 600 ruutmeetrit pinda. Teise korruse 120-ne saali kasutab vahel Sauga põhikool, majas veel postkontor. Majas on veel ruumid raamatukogule, lugejaid pole palju, üle 300, aga fond selle eest üle 20 000 eksemplari. Noortele oli loodud suurepäraseid võimalused.

Humanitaarnõunik T. Kaasik tahtis näidata Jänesselja lasteaeda, viimane

laiendus oli toimunud tema eestvõtetel. Lasteaed mahutab 9 rühma, igale rühmale omaette sissekäik ning laste käsutuses ligi 2 hektarit õuepinda. Lasteaia ajaloo juurde minnes: lasteaed sai alguse 1976. a lastepäevakoduna karjamõisa koplis, millest nüüdseks laiendatuna õhkub suurepäraselt võimalust suureks kasvamisel. Lasteaia eripära on eesti rahvuskultuur, millest palju väljapanekuid.

Mõnus on meenutada lateaias kirjapandud lapsesuu ütlemisi. Lisete vaatab peeglis ja ütleb: „Tukk kasvab ja kasvab ja ma ei näe üldse välja. Päike läheb pilve taha peitu.“ Karola: „Elekter läks ära.“

Mida öelda kokkuvõtteks: linna lähedus, õigemini toimub varjatud koostöö mitmetes valdkondades. Sellise sündivuse juures võiks keskkooli asutada, aga pole mõtet, kui linna haridusvõrk on nii lähedal ning see on ümber kujunemas. Meeldis, et probleeme lahendatakse komplekselt, lähimõeldult, sotsiaalabi antakse individuaalselt, arvestatakse eripära, püütakse jõuda iga inimeseni. Tunnevad rõõmu oma valla tegemistest uute ruumide ja pindade kasutusele võtul. Lühiajaline tutvumiskäik ei võimaldagi enam määratleda. Jäi tänada hea võimaluse eest olla külas ja kogemusi saada. Iga komisjoni liige tuli Vigalasse tagasi mõttega, kas midagi annaks meil teisiti teha.

Jaan Viska
autori fotod

Foto: www.orants.ee

LÄBURINT ründab taas!

26. juuni õhtul saab Vana-Vigala põhikooli spordisaalis avapauku üks isevärki minifestival – Läburint 2014. Eelmise sajandi lõpuaastatel alguse saanud Läburint, mis oli omas ajas piirkonna üks tegijamaid punkfestivale, muteerus käesoleva sajandi algusaastail tasahilju kraadivõrra kurjemaks Vana-Vigala Hard Rock Laagriks. Kunagine kohalike noorte poolt ellu kutsutud pungipidu sai Eesti suurimaks järjepidevaks rockfestivaliks. Läburint on surnud, elagu HRL!?

Ent Läburint ei olnud päriselt surnud, ta üksnes ootas oma hetke, et varjusurmast naasta. Eelmisel, 2013. aasta kevadel leidsid kunagised noored vihased Vigala noorsandid, et aeg on küps vanale vokile taas hoog sisse lükata ja vaadata, mis juhtub. Juhtus aga nii mõndagi. Nelja bändiga festival Läburint organiseeriti HRL 2013 eelõhtuks nii jooksujalul ja hoogsalt, et suures organiseerimistuhinas unustati muuhulgas üldsust festivali toimumisest teavitada. Kui see pisiasi välja arva- ta, kujunes festival vägagi edukaks.

Kordamaks eelmise aasta edulugu ja vältimaks tookordseid apsakaid, annamegi siinkohal lahkesti teada, et: **Läburint 2014 toimub! Toimumispaigaks Vana-Vigala põhikooli spordisaal. Uksed avatakse kell 21. Pilet 2€. Üritus on vanusepiiranguga (18+).**

Seekordsed artistid ja kavad on kõik vähem või rohkem seotud lihtsakoelise rock'n'rolliga, rahvakeeli pungiga. Meie meeli ja keeli saavad erutama punkkollektiivid **Kurjam** ja **Tuumik**, keda assisteerib oma võimete piiril Vana-Vigala kunagiste vaiksete suveõhtute hirm, ansambel **Asotsiaal**. Vähe rahulikumas võtmes võtab õhtu kokku ansambel **Revolver**, kes kannab tribuudina täies mahus ette kultusbändi Nirvana kava „MTV Unplugged in New York“. Olete kõik, kel vähegi vanus lubab, oodatud 26. juuni õhtul koos meiega rokkima. Jooksvat infot toimuvast saab „Läburint 2014“ Facebooki lehelt.

Läburint on surnud, elagu Läburint!

VANA-VIGALA RAAMATUKOGU SOOVITAB LUGEDA!

"Elukutsete ja ametite maailm"

Elukutse valik on üks keerulise- maid, ent olulisemaid valikuid meie elus. ... Noorele inimesele ei ütle see niisama ilmselt palju, eriti kui lähitutvuskonnas inseneri ameti pida- jaid ei ole.

250 põnevat elukutset ja ametit meie ümber

Raamat koosneb 14 peatükist, milles ülevaade 250 ametist. Iga peatükk kirjeldab ühte paika, kus töötavad inimesed erinevates ametites: kool, haigla, muuseum, telestuudio, ehi- tus, linnas, maal jne. Saame teada, kes töötavad kirjastuses, kes lennu- jaamas, millist tööd teeb loots ja kes on näituse kuraator. Iga elukutse kohta on lühike, kokkuvõtlik kirjeldus. Mõnele kirjeldusele on lisatud veidi infot selle elukutse minevikust või tulevikust, intervjuu ameti esin- dajaga või üksikasjalik ülevaade inimese tööpäevast. Vahvad on pea- tükke alustavad kokkuvõtlikud joonistused. Seda raamatut on lapsel tore ka koos vanemaga uurida. Hea on arutada, mida need inimesed oma tööpäeval teevad ja lapsevanem saab rääkida oma tuttavast, kes samas ametis töötab. Loodan, et noor leiab siit endalegi midagi põnevat, mille kohta lisainfot tasub korjata.

Raamatu muudab eriti praktiliseks küsimustik, mille abil saab välja selgitada, milline elukutse kellegi võiks sobida.

UUDISKIRJANDUS KIVI-VIGALA RAAMATUKOGUS

MINU-sari:

Leino, Leslie Minu Hiina: ettevaatust, nakatab

TEABERAAMATUD:

Trisberg, Aet Eesti laste lemmiktoidud

Liiger, Mare Iga kodu esmaabi ABC
Paasik, Tiina Kõigiviljakasvatataja aabits
Ainsoo, Lembit Läti

PERSOON:

Paas, Kadri Andrus Ansip – halva iseloomuga tark poiss

ILUKIRJANDUS:

Kivi, Aita Keegi teine

Väljaste, Elme Kaltsukakarma

Vaino, Enn Santlaagrid

Sepp, Adena Suhete kummalised keerdkäigud

Väester, Saale Teisele ringile: raamatu "Miks me läbi ei saa" järg

Sepa, Tiit Õnnelille pisarad

Vetemaa, Enn Üleõlapilguheit

Maadlusuudised

10. mail Võhmas peetud Eesti juunioride meistrivõistlustel vabamaadluses saavutas Raido Liitmäe kehakaalus 84kg 1. koha.

11. mai - Juhan Kalde mälestusvõistlused Märjamaal:

Armo Aun 26kg 2. koht
Rasmus Kuik 26kg 3. koht
Aron Aun 40kg 1. koht
Raido Rehepapp 54kg 2. koht
Markus Rudak 54kg 3. koht
Elvis Gross 63kg 2. koht
Alisher Kozlov 69kg 3. koht
Urmis Veimann 76kg 1. koht
Jacomo Noe 85kg 3. koht
Heily Tiitus 39kg 1. koht

Triinuly Veimann 45kg 1. koht

17. mai - Kehtna Liud:

Andreas Välis 66kg 1. koht
Hannes Välis 73kg 1. koht
Urmis Veimann 85kg 1. koht

24. mai - U16 ja U18 Eesti meistri- võistlused sumomaaadluses Põltsamaal:

U16:

Andreas Välis 65kg 3. koht
Urmis Veimann absoluutkaal 3. koht

U18:

Hannes Välis 80kg 2. koht
Urmis Veimann 80kg 3. koht

Jüri Nisumaa

Scott, Bronwin Daam riskib kõigega I osa

Carr, Robyn Eksleja 1. raamat

Carr, Robyn Uustulnuk 2. raamat

McPhee, Margaret Hertsogi armukese paljastamine

Läckberg, Camilla Kiviraidur

Mankell, Henning Käsi

Dontsova, Darja Küürselg-sälu tume minevik

Nesbo, Jo Soomussüda

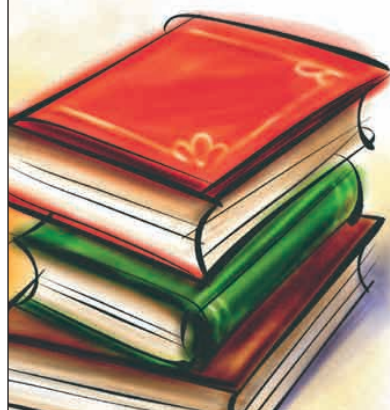
Riley, Lucinda Tüdruk kaljunukil

Martin, George R. Windhaven: fantaasiaromaan

RAAMATULAAT KIVI-VIGALAS

Kivi-Vigala raamatukogu teatab, et ka sellel suvel korraldame raamatulaada.

Laat toimub Kivi-Vigalas Külade keskus 18. juunil kella 11.00 – 15.00-ni.

Kõigil neil, kes tahaksid oma kodust mõningaid raamatuid ära anda, on võimalus tuua need enne 18. juunit Kivi-Vigala raamatukokku või siis laada toimumise päeval Külade keskusse.

Ootame aktiivset osavõttu!

**Vana-Vigala
Tehnika-ja Teeninduskool**

Keskhariduse baasil

— Sepatöö (tsükliõpe)	2a
— Metallise pistotõõtlemine (tsükliõpe)	1a
— Automaaler	1a
— Autodiagnostik (tsükliõpe)	1a 6k
— Kondiiter	1a
— Looduskivi ehituslik ja kunstiline kasutamine (tsükliõpe)	1a
— Automaaler (pindade töötaja) (tsükliõpe)	6k
— Autoplekksepp (auto keredetailide ühendaja ja töötaja)	1a
— Autoplekksepp (auto keredetailide ühendaja) (tsükliõpe)	6k
— Pehme mööbli restaureerija (tsükliõpe)	6k

Erialad põhihariduse baasil (vanem kui 22)

— Looduskivi ehituslik ja kunstiline kasutamine (tsükliõpe)	1a
— Autoelektronika spetsialist (tsükliõpe)	1a 6k
— Automaaler (pindade töötaja) (tsükliõpe)	6k
— Automaaler (pindade töötaja ja värvija)	1a
— Autoplekksepp (auto keredetailide ühendaja) (tsükliõpe)	6k
— Autoplekksepp (auto keredetailide ühendaja ja töötaja)	1a
— Pehme mööbli restaureerija (tsükliõpe)	6k

Põihariduse baasil

— Kook	3a
— Sepatöö	3a
— Tisler	3a
— Automaaler	3a
— Autoplekksepp	3a
— Autotehnik	3a 6k

Lihtsustatud põhihariduse baasil

— Kook	3a
— Ehitusviimistlus	3a
— Kodumajandus	3a
— Automaaler	3a

Toimetuleku ÕK alusel omandatud põhihariduse baasil

— Kodumajandus	3a
----------------	----

Põhikooli poolerijätutele kutseõpe koos võimalusega põhiharidusõpingute jätkamiseks.

INFOT SAAD TELEFONILT 482 4545; 505 2766

VÕI KODULEHELT WWW.VIGALATTK.EE

PÄRNU PRAOSTKONNA LASTELAAGER

9.-13. juuli 2014 Uulus

Oodatud lapsed vanuses 7-14 aastat. Päevakavas on kunsti- ja muusikatöötod, esmaabiõpe, sport ja mängud, piiblitunnid, lõkkeõhtud, maastikumäng, laagrikülalised. Tuusiku hind 35 eurot.

Info ja registreerimine:

44 31381 Eliisabeti kiriku kantselei
5129818 Heli Künnapas
E-mail: helikunnapas@gmail.com

Tule õppima!

RAPLA
Täiskasvanute
GÜMNAASIUM

Pakume:

- õppimisvõimalust igale eale, põhikoolis alates 17. eluaastast
- õppekavale vastavat põhi- ja keskharidust, e-õpet
- võimalust õppida töö ja pere kõrvalt
- õppetööd kahel päeval nädalas (üheks päevaks saab valida ka laupäeva), e-klassides ühel päeval (laupäev)
- iseseisva õppimise oskuste arendamist, individuaalset lähenemist
- meeldivat ja kaasaegset õpikeskkonda, väikest klassikollektiivi
- erinevaid valikaineid, koostööd töötukassaga ja asutusega RINK
- arvestame varajasemat õpi- ja töökogemust (VÕTA)

Täpsem info koolist!

Info: 4894197 (kantselei), 4855859 (direktor),
56473488 (huvijuht)
kool@raplatg.edu.ee, vastuvott@raplatg.edu.ee
www.raplatg.ee

Dokumentide vastuvõtt

- 2.maist kuni 20.juunini tööpäeviti kell 9 - 16
- 4.augustist kuni 15.augustini kell 9 - 13
- alates 18.augustist tööpäeviti kell 9 - 16 kooli kantseleis (Rapla, Lasteaia 5)

ÕPPIDA POLE KUNAGI HILJA!

Flora Kammerkoori kontsert

Velise Õigeusu kirikus

6. juunil kell 20.30

Pakume oma kontserdil meie värsket kava, esitame uudisloomingut meie dirigentidelt Erki Meistrilt ja Kaie Saugal ning killukesi laulupeo kaunimatest meloodiatest. Kanname ette mitmeid Maria laule..

Lisaks koorile esineb väike koosseis, solistid ja mõned instrumendid.

kontsert on tasuta

Flora Kammerkoor

Vana-Vigala Rahvamaja võtab tööle täiskohaga

koristaja

Tööle asumise aeg alates 21.07
Sooviavaldus edastada Vana-Vigala
Rahvamajja aadressil: Jaama 21,
Vigala vald, Raplamaa 78003.

Kandideerimise tähtaeg
15.07.2014. Info: Astra Põlma tel.
5636 2293

Meie hulgast lahkunud:

LINDA ILLIMAR

Mälestame meie hulgast lahkunud
kauaaegset naabrit

LINDA ILLIMARI

Vana-Vigala Pikk tn 6a elanikud

VANA VIGALA RAHVAMAJA EES

22.06 SUUR JAANITULI

Plats avatakse tegevusteks 18.00

KAVAS:

18.00 Vana-Vigala ANK teavitus osalemisest EMP projektis "Riskilapsed ja -noored" ning kavandavate tegevuste tutvustus
Sportlikud võistlused lastele ja noortele

20.00 Kontsertkava.

Esinevad: Vana-Vigala Rahvamaja näiteringi "Vigala Vahvad" esituses
A. Andrejevi lavalugu "PULMA!"
FS "Kiitsharakad"

Rahvalike lõõtsalugusid mängib Jaan Kuusik
Peale kontserti süütame Jaanitule

21.00 ansambel "Raivo ja Meelis"

Tantsu vaheajal sportmängud täiskasvanutele. Mänge aitab läbi viia Arne Maiste.

Jaanitulel saab hüpata batuudil, lapsed kiikuda vedrukiigel ja ratsutada mänguponidega. Avatud on puhvet. Seega natuke taskuraha ei tee paha. Võimalusel võta kaasa piknikutekk või pink.

Juunikuu sünnipäevalapsed

ALMA VITSBERG	88
EHA LOOTUS	81
LEHTE TAMME	70
JÜRI KEERD	75
VIRVE LEPIK	75
MARJE PAABORT	65
VIRVE TIKERPALU	65
JÜRI KUKK	60
SIINA ATNA	60

Sa kudunud kaunist elukangast
ja olnud sõbraks hääks.
Et palju veel Sa teha jaksaks
ja numbrit "100" näeks!

PALJU ÕNNE!

Võtame rendile või ostame
põllumaad, võivad olla ka
väiksemad massiivid.

Kontakt 521 8558
Mirgo Seisonen

Puurkaevude ja maasoojus puuraukude
projekteerimine, puurimine,
remont ja likvideerimine.

Vee- ja kanalisatsioonitorustiku
rajamine, reovee mahutite,
septikute ning süvaveepumpade
müük ja paigaldus.

Tel: 5569 4310 info@puurvesi.ee
Taavi Hanson www.puurvesi.ee

www.metsaamet.ee

Teenused erametsaomanikule:

- Metsakinnistute ost
- Raieõiguse ost
- Metsa ülestöötamine ja vedu
- Maapinna mineraliseerimine koos külviga
- Metsamajandamise kavade koostamine

Teave e-post: info@metsaamet.ee Tel. 5615 0680, Karl Lister

Vana-Vigala Põhikooli lõpuaktused

21. lennu lõpukaktus
20. juunil kell 17.00

9K lõpuaktus
21. juunil kell 14.00

Müüa lõhutud küttepuid (kask,
lepp, sanglepp ja haab)
hind alates 30€ m2.

Pikkused vastavalt tellija soovile.

Ühtlasi on võimalik osta ka 3m lõh-
kumata puid, hind alates 20€ m2.

Hinnad sisaldavad kojutoomist.

Kontakt 521 8558
Mirgo Seisonen

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja
põllumaad.

Tel 50 45 215, 51 45 215,
info@est-land.ee

R: 13.06 ALGUSEGA 19.00

**VANA-VIGALA MÕISAPARGIS
VIGALA VALLA XX**

SUVEPIDU

kontsertkava: aja puited ja virvendused

**PIDU ALGAB TAMME ISTUTAMISEGA
PEALE KONTSERTI LOOB MEELEOLU
"KIHNU VIRVE PEREANSAMBEL"**

LÄBURIINT 2014

Toetajad:
GRANIIDIKESKUS
WELCO ELEKTER
RIVO PINTA
PERAMÖTSA PRESS
A.LeCoq

N 26.06.14
VANA-VIGALA
PÕHIKOOLI VÕIMLA
21.00 / 2€

**KURJAM
ASOTSIAAL
TUUMIK**

**NIRVANA UNPLUGGED
TRIBUTE by REVOLVER**
vanusepiirang 18+

Vigala Sõnumid, Kivi-Vigala küla,
Vigala vald 78001 Raplamaa
Väljaandja: Vigala Vallavalitsus
Trükk: Hansaprint OÜ

Toimetaja: Elle Altmets, elle@vigala.ee
Toimetajal on õigus redigeerida aval-
damiseks saadetud artikleid
Küljendus: Kurimuri OÜ

Tel 489 4770, GSM 5615 9260
Faks 489 4773
Kodulehekülj: www.vigala.ee/ajaleht/
ajaleht.html